

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR
AUGUST 2013

**Redegørelse om ungdomssanktioner
og ubetingede fængselsstraffe til unge lovovertrædere,
1. januar til 31. december 2012**

Den 1. juli 2001 trådte muligheden for at idømme unge lovovertrædere under 18 år en ungdomssanktion, jf. straffelovens § 74 a, i kraft. Ifølge paragraffens beskrivelse er den møntet på personer, som vurderes at kunne profitere af socialpædagogisk behandling, som på gerningstidspunktet endnu ikke var fyldt 18 år, og som har begået grovere personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet. Desuden eksisterer der et strafkrav ved, at ungdomssanktionen skal betragtes som et alternativ til en ubetinget fængselsstraf på mellem 30 dage og 1½ år.

Ungdomssanktionen består af et toårigt forløb, der er opdelt i tre faser og omfatter struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling under tilsyn af kommunen. Fase 1, som kan udelades, består af et ophold i en sikret institution i typisk to måneder, fase 2 består af et ophold i en åben døgninstitution eller andet egnet opholdssted i som regel op til 12 måneder, og fase 3 er en udslusningsfase, der typisk foregår i ambulant regi med tilsyn af de kommunale myndigheder i den resterende del af den toårige periode.

1. Materiale

Denne redegørelse vedrører de ungdomssanktioner, der er idømt i 2012. I tidligere rapporter er der redegjort for sanktioner, som er idømt i perioden 1. juli 2001 til 31. december 2011. Der er endvidere udarbejdet to redegørelser vedrørende forløbet af ungdomssanktionen samt to rapporter om ungdomssanktionens kriminalpræventive effekt. Alle rapporter er tilgængelige på Justitsministeriets hjemmeside.¹

Med henblik på at vurdere i hvilket omfang og i hvilke sammenhænge ungdomssanktionen anvendes frem for en ubetinget dom, redegøres endvidere for de ubetingede domme, som unge lovovertrædere er idømt i samme periode, dvs. personer, som er idømt en ubetinget dom i 2012, og som var under 18 år på gerningstidspunktet. Ubetingede fængselsstraffe på mindre end 30 dage er ikke inkluderet i redegørelsen, ligesom heller ikke frihedsstraffe på mere end 1½ år er det. Den øvre grænse gælder også kombinationsdomme, da ungdomssanktionen ikke forudsættes at kunne anvendes i stedet for kombinationsdomme, hvor den samlede strafflængde af både den betingede og ubetingede del overstiger 1½ år.

¹Se <http://justitsministeriet.dk/> (under Forskning)

2. Antallet og arten af domme

2.1. Ungdomssanktionen

Rapporten omfatter i alt 67 ungdomssanktioner.

Vedrørende den første fase af ungdomssanktionen er der i 61 pct. af tilfældene fastsat en maksimal anbringelsestid i en sikret institution på to måneder eller derunder, jf. tabel 1.

Tabel 1. Domme fordelt efter længden af ungdomssanktionens fase 1.²

Anbringelse	Antal
Indtil 1 måneds anbringelse i sikret afdeling	3
Indtil 2 måneders anbringelse i sikret afdeling	34
2 måneders anbringelse i sikret afdeling	4
Indtil 3 måneders anbringelse i sikret afdeling	4
Indtil 4 måneders anbringelse i sikret afdeling	3
Indtil 6 måneders anbringelse i sikret afdeling	7
Indtil 12 måneders anbringelse i sikret afdeling	1
Ingen længstetid angivet	11
I alt	67

For den anden fase er der i langt hovedparten af dommene – 60 af de 67 – fastsat en længstetid på maksimalt 12 måneder for anbringelse i en døgninstitution eller på et godkendt opholdssted. I fire domme angives længstetider for fase 2 på mellem 14 og 17 måneder, og i en enkelt dom er denne længstetid fastsat til 18 måneder. I yderligere to domme er længstetiden for fase 2 ikke angivet særskilt, men den samlede tid for anbringelse i fase 1 og 2 er fastsat til maksimalt 18 måneder.

I alle på nær tre domme er det desuden nævnt, at den unge skal *”efterkomme pålæg fra de sociale myndigheder om opholdssted, herunder tilbageførsel til eller fortsat anbringelse på en sikret afdeling eller døgninstitution/godkendt opholdssted indenfor de længstetider, der er fastsat i straffelovens § 74 a, stk. 2, 2. pkt.”* eller *”indenfor den af retten fastsatte længstetid”*.

I 13 domme er der herforuden angivet behandlingstiltag eller indstillinger til psykiatriske udredninger med henblik på eventuel behandling. Tre personer er indstillet til psykologisk/psykiatrisk behandling, og yderligere to til psykiatrisk udredning. Fem af de unge er indstillet til behandling for misbrug af narkotika og alkohol, og andre tre er indstillet til både misbrugsbehandling og psykiatrisk behandling eller udredning.

² I enkelte domme angives den præcise tid i sikret institution i stedet for den maksimale tid.

I alt tre ungdomssanktioner blev anket i 2012. Heraf er to blevet stadfæstet ved retten i 2. instans, mens den tredje blev ændret til en betinget dom ved landsretten.³

2.2. De ubetingede fængselsstraffe

I 2012 blev der idømt 327 ubetingede frihedsstraffe på mellem 30 dage og 1½ år til unge, som var under 18 år på gerningstidspunktet for deres kriminalitet. Lidt over halvdelen af frihedsstraffene – nemlig 178 ud af 327 – er kombinationsdomme med både en ubetinget og en betinget del. Tabel 2 viser strafflængderne fordelt efter hele strafflængden og den ubetingede del.

Tabel 2. Ubetingede domme fordelt efter straffens samlede længde samt alene den ubetingede del.

Hele straf- længden	Ubetinget del											I alt
	30 dage	31-45 dage	46-60 dage	Indtil 3 mdr.	Indtil 4 mdr.	Indtil 5 mdr.	Indtil 6 mdr.	Indtil 9 mdr.	Indtil 12 mdr.	Indtil 15 mdr.	Indtil 18 mdr.	
30 dage	24											24
31-45 dage	1	4										5
46-60 dage	1	0	25									26
Indtil 3 mdr.	10	0	0	22								32
Indtil 4 mdr.	9	2	8	2	17							38
Indtil 5 mdr.	4	0	4	3	0	8						19
Indtil 6 mdr.	11	0	12	17	2	0	12					54
Indtil 9 mdr.	6	2	6	15	5	1	1	14				50
Indtil 12 mdr.	6	0	6	6	6	3	4	0	9			40
Indtil 15 mdr.	1	0	0	2	2	1	4	0	0	5		15
Indtil 18 mdr.	0	0	0	2	1	1	5	0	0	0	9	18
Indtil 21 mdr.	0	0	0	1	0	0	3	0	0	0	0	4
Indtil 24 mdr.	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
I alt	73	8	61	70	33	14	31	14	9	5	9	327

Den skrå linje, som er fremhævet med fed, angiver de domme, som alene består af en ubetinget fængselsstraf. Som det ses, er der generelt ganske stor spredning i strafflængderne. Desuden viser tabellen, at den ubetingede del af straffen for kombinationsdommene er på maksimalt seks måneder.

2.3. Geografisk fordeling

Af tabel 3, der viser fordelingen af domme efter den byret, hvor dommen er afsagt i første instans, fremgår det, at forholdet mellem antal idømte ungdomssanktioner og antal ubetingede frihedsstraffe varierer en del. Da der årligt kun er tale om et ringe antal domme i de enkelte retskredse, kan det

³ Sidstnævnte indgår derfor ikke i datamaterialet for denne redegørelse.

dog være vanskeligt at vurdere disse variationer. Derfor er der – foruden de samlede antal ungdomssanktioner og frihedsstraffe afsagt i 2012 – også angivet, hvor mange ungdomssanktioner der er idømt i alt fra 2007 til 2012 samt andelen af ungdomssanktioner ud af alle domme i den periode, jf. de sidste kolonner i tabellen.

Tabel 3. Antal domme fordelt efter straffens art og retten i første instans i 2012 samt antallet og andelen af ungdomssanktioner i perioden 2007- 2012.

	2012		2007-2012		
	Ungdoms-sanktioner	Frihedsstraffe	Ungdoms-sanktioner i alt	Frihedsstraffe i alt	Andel ungdoms-sanktioner
Randers	2	7	22	30	42 %
Holstebro	1	2	22	34	39 %
Viborg	2	14	20	35	36 %
Horsens	1	4	18	33	35 %
Herning	1	3	16	31	34 %
Esbjerg	6	9	35	72	33 %
Hillerød	2	10	26	70	27 %
Kolding	3	8	25	69	27 %
Odense	3	14	32	102	24 %
Nykøbing Falster	3	6	18	56	24 %
Ålborg	1	3	16	60	21 %
Århus	1	21	37	140	21 %
Svendborg	5	10	17	64	21 %
Hjørring	1	5	8	35	19 %
Holbæk	4	8	17	78	18 %
Roskilde	10	24	29	146	17 %
Næstved	3	10	15	88	15 %
Glostrup	3	43	36	230	14 %
Frederiksberg	4	27	20	141	12 %
Sønderborg	3	12	12	86	12 %
Helsingør	0	10	7	56	11 %
Bornholm	0	5	2	16	11 %
Lyngby	1	15	7	73	9 %
København	7	57	31	337	8 %
I alt	67	327	488	2082	19 %

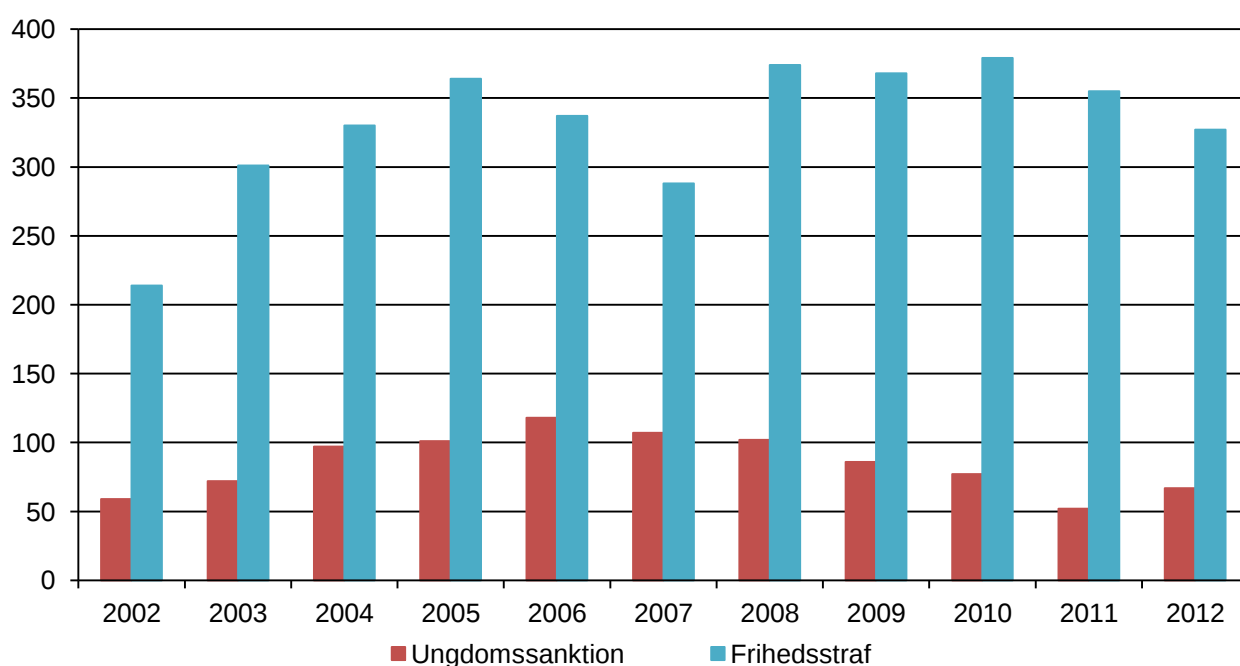
Byretterne er i tabellen placeret efter hyppigheden af ungdomssanktioner i forhold til samtlige domme 2007-2012. Randers byret har den største andel ungdomssanktioner, nemlig i alt 42 pct. af samtlige domme til unge lovovertrædere. Andre byretter ligger tæt på den andel. Det gælder således byretterne i Holstebro, Viborg, Horsens, Herning og Esbjerg.

I den anden ende af skalaen ses, at Københavns byret er den, hvor ungdomssanktionen er givet i den mindste andel af samtlige domme, nemlig i 8 pct. af de i alt 368 domme. En del andre sjællandske byretter har også en ringe andel ungdomssanktioner, nemlig Lyngby, Helsingør, Frederiksberg og Glostrup.

2.4. Udviklingen i antal ungdomssanktioner og frihedsstraffe til unge

Det årlige antal ungdomssanktioner i forhold til antallet af ubetingede frihedsstraffe til unge i samme aldersgruppe fremgår af figur 1. I årene 2002-2005 udgjorde ungdomssanktioner omkring en femtedel af den samlede mængde af disse domme, og denne andel steg til godt en fjerdedel i 2006 og 2007. Siden 2007 er andelen af ungdomssanktioner ud af det samlede antal domme faldet frem til 2011, hvor andelen af ungdomssanktioner kun udgjorde 13 pct. Fra 2011 til 2012 er der imidlertid sket en mindre stigning i både antallet og andelen af ungdomssanktioner, som nu udgør 17 pct. af det samlede antal domme.

Figur 1. Det årlige antal idømte ungdomssanktioner og ubetingede frihedsstraffe, 2002-2012.

Figur 1 viser også, at der i perioden 2002 og frem til 2012 har været en del variation i det samlede antal ungdomssanktioner og ubetingede domme til unge. Frem til 2005 voksede det samlede antal domme med 70 pct., men blev efterfulgt af et fald på 15 pct. frem til 2007. I 2008 var antallet af domme på linje med niveauet i 2005. Siden 2010 er der igen sket en mindskning i det samlede antal domme, og i 2012 var dette antal reduceret med 14 pct. i forhold til 2010.

3. Varetægtsfængsling

3.1. Andel varetægtsfængslede

Af dem, der blev idømt en ungdomssanktion i 2012, har 61 pct. været varetægtsfængslet forinden. Det samme gælder en nogenlunde tilsvarende andel af de sager, der er endt med en ubetinget frihedsstraf, nemlig 58 pct., jf. tabel 4.

Tabel 4. Domme fordelt efter stedet for varetægtsfængsling samt straffens art.

	Ungdomssanktion	Frihedsstraf	I alt
Ikke varetægtsfængslet	26	138	164
Anbragt i surrogat	36	142	178
Anbragt i arresthus	0	11	11
Anbragt både i surrogat og arresthus	5	36	41
I alt	67	327	394

Unge under 18 år, der varetægtsfængsles, skal primært anbringes i et surrogatfængsel. Samlet set har 23 pct. af de i alt 230 unge, der i 2012 sad varetægtsfængslet forud for deres dom, været anbragt i et arresthus under hele eller en del af denne periode. Dette gælder hovedsageligt de unge, som blev idømt en ubetinget dom. Hovedparten af de unge, der sad i arresthus, blev dog overflyttet til surrogatfængsel – nogle allerede efter én dags ophold i arresthuset, jf. det senere.

Af de 11 personer, der har siddet i arresthus under hele varetægtsfængslingen, var de seks fyldt 18 år på starttidspunktet for deres varetægtsfængsling, hvorfor det alene er fem unge under 18 år, som har siddet i arresthus gennem hele deres varetægtsfængsling. Tre af disse har dog været varetægtsfængslet i mere end 10 uger, heraf én i knap ti måneder.

3.2. Varetægtsfængslingens varighed

Varetægtsfængslingen for de unge, der blev idømt en ubetinget frihedsstraf i 2012, har i gennemsnit været 68 dage, mens den for de unge, som blev idømt en ungdomssanktion, har været noget længerevarende, nemlig 91 dage.⁴

Siden ungdomssanktionens indførelse og frem til og med 2010 har de gennemsnitlige længder af varetægtsfængslingerne årligt varieret mellem 65 og 77 dage. I både 2011 og 2012 var dette gennemsnit imidlertid betydeligt længere, nemlig på 91 dage i begge år. Denne stigning synes primært at bero på, at relativt mange af varetægtsfængslingerne i de seneste to år har oversteget 10 uger. Tilsvarende gælder ikke de frihedsstraffede, hvor den gennemsnitlige længde af varetægtsfængslingerne i alle årene har ligget mellem 58 og 79 dage.

Den længste varetægtsperiode for de ungdomssanktionsdømte var i 2012 på godt seks måneder (192 dage). For de frihedsstraffede unge var den længste varetægtsperiode på knap ti måneder i 2012 (296 dage). Lidt mere end halvdelen (53 pct.) af de frihedsstraffede, som var varetægtsfængslet i 2012, har siddet i varetægt i op til otte uger, mens det tilsvarende gælder for 24 pct. af de ungdomssanktionsdømte, jf. tabel 5. Det ses videre af tabellen, at lidt mere end to tredjedele (68 pct.) af dem,

⁴ Da det ikke har været muligt at identificere opretholdte anholdelser, inkluderes alene varetægtsfængslinger, der overskrider tre dage.

der idømmes en ungdomssanktion, har siddet varetægtsfængslet i mere end 10 uger. Den tilsvarende andel for de unge, der blev idømt en frihedsstraf, er 38 pct.

Tabel 5. Domme fordelt efter varetægtsfængslingens længde samt straffens art.

	Ungdomssanktion	Frihedsstraf	I alt
Til og med 2 uger	0	9	9
Fra mere end 2 til 4 uger	1	21	22
Fra mere end 4 til 6 uger	2	34	36
Fra mere end 6 til 8 uger	7	37	44
Fra mere end 8 til 10 uger	3	16	19
Over 10 uger	28	72	100
I alt	41	189	230

Tabel 6 viser antal varetægtsfængslede fordelt efter anbringelsessted og alder. Som det ses, var mere end halvdelen af de varetægtsfængslede 17 år ved varetægtsfængslingens start, 29 pct. var 16 år og 14 pct. var 15 år. Det bemærkes desuden, at ni personer var 18 år, da de blev varetægtsfængslet.⁵

Tabel 6. Varetægtsfængslede fordelt efter sted og alder ved varetægtsfængslingens start.

	15 år	16 år	17 år	18 år	I alt
Anbragt i surrogat	27	51	98	2	178
Anbragt i arresthus	1	1	3	4	9
Anbragt begge steder	3	13	21	3	40
I alt	31	65	122	9	227

Andelen af de varetægtsfængslede, der anbringes i arresthus i hele eller en del af varetægtsperioden, er nogenlunde ens for de forskellige alderstrin – med undtagelse af de 18-årige. Omkring 20 pct. af de varetægtsfængslede unge på 16 og 17 år har siddet i arresthus, mens den tilsvarende andel blandt de 15-årige er 13 pct.

Tabel 7. Varetægtsfængslingens gennemsnitlige længde (i dage) fordelt efter sted og alder ved varetægtsfængslingens start. Tal i parentes angiver tid i arresthus.

	15 år	16 år	17 år	18 år	I alt
Kun surrogat	68	78	63	36	68
Kun arrest	36	296	96	34	84
Både surrogat og arrest	108 (11)	103 (26)	86 (28)	69 (16)	92 (25)
I alt	70	87	68	46	73

⁵ Både i tabel 6 og 7 er der set bort fra tre personer, som var over 18 år ved varetægtsfængslingens start. Den relativt høje alder ved tidspunktet for varetægtsfængslingens start skyldes, at dommen for disse personer omfatter lovovertrædelser, der er begået igennem en årrække. De opfylder dog alle inklusionskriterier, idet de var under 18 år på gerningstidspunktet for hovedforholdet. En af dem har været delvis surrogatfængslet, selv om vedkommende var 19 år på tidspunktet for varetægtsfængslingens start.

Af tabel 7, der viser den gennemsnitlige længde af varetægtsfængslingen, fremgår det, at de, der har været anbragt i enten alene surrogatfængsel eller arresthus, i gennemsnit har været varetægtsfængslet i henholdsvis 68 dage og 84 dage. De, der har været anbragt begge steder, har sammenlagt en lidt længere varetægtsfængsling, nemlig på 92 dage. Heraf er i gennemsnit 25 dage foregået i et arresthus og de resterende 67 dage i surrogat. Den meget lange gennemsnitsperiode blandt de 16-årige arrestfængslede skyldes, at der kun indgår én 16-årig i denne kategori, og at denne person samtidig er den blandt alle de unge, der har siddet varetægtsfængslet i længst tid.

Blandt de 40 personer, der har siddet i arresthus en del af deres varetægtsperiode, inden de blev flyttet til surrogat, er der stor forskel på længden af denne periode. Over halvdelen (22 personer svarende til 55 pct.) har siddet i arresthus i højst én uge – heraf har 12 personer kun tilbragt en enkelt dag i arresten, hvorefter de er blevet overflyttet til surrogatfængsel. 13 pct. har siddet længere end 10 uger i arresthuset, inden de er overført til surrogat.

4. Kriminalitetens art og omfang

4.1. Kriminalitetens art

I Ekspertgruppens rapport om ungdomskriminalitet nævnes, at det ”navnlig [er] tanken, at ungdomssanktionen skal anvendes ved *grovere personfarlig kriminalitet*, f.eks. vold, røveri og voldtægt. Ungdomssanktionen skal endvidere kunne anvendes i tilfælde af *anden alvorlig kriminalitet*, herunder mere omfattende berigelseskriminalitet, brugstyverier og hærværk.”

Tabel 8. Domme fordelt efter kriminalitetens og straffens art.

	Ungdomssanktion	Frihedsstraf	I alt
Voldtægt	3	2	5
Andre seksualforbrydelser	1	2	3
Vold mod tjenestemand	6	15	21
Simpel vold (§ 244)	4	44	48
Alvorligere vold (§ 245)	10	42	52
Trusler og andre voldsforbrydelser	9	21	30
Tyveri	1	74	75
Røveri	30	91	121
Brandstiftelse	3	3	6
Andre ejendomsforbrydelser	0	14	14
Narkotikaforbrydelser	0	6	6
Andre forbrydelser	0	13	13
I alt	67	327	394

Som det ses af tabel 8, vedrører lidt under halvdelen (45 pct.) af ungdomssanktionerne røveri, mens det drejer sig om 28 pct. af frihedsstraffene. Udover røveri har de ungdomssanktionsdømte typisk gjort sig skyldige i voldsforbrydelser, som angår 43 pct. af dommene. Fire af ungdomssanktionerne angår voldtægt og andre seksualforbrydelser, hvilket er relativt mange i forhold til de tidligere år.

Overordnet set er i alt 64 pct. af de ungdomssanktionsdømte dømt for *grovere personfarlig kriminalitet*, hvilket vil sige alvorligere vold, voldtægt eller røveri, mens det for frihedsstraffene drejer sig om 41 pct. af sagerne.⁶

4.2. Kriminalitetens omfang

De forbrydelser, der er omtalt i tabel 8, er sagens hovedforhold, dvs. den forbrydelse, der – såfremt der indgår flere sager i dommen – er den alvorligste. Størsteparten af dommene indeholder imidlertid flere forhold, jf. tabel 9.

Tabel 9. Domme fordelt efter antallet af biforhold og straffens art.

	Ungdomssanktion	Frihedsstraf	I alt
Ingen biforhold	8	99	107
1 biforhold	8	72	80
2-4 biforhold	24	83	107
5-10 biforhold	17	40	57
Mere end 10 biforhold	10	33	43
I alt	67	327	394

En større andel af ungdomssanktionerne end af de ubetingede straffe omfatter biforhold, ligesom der også indgår flere forhold i ungdomssanktionerne. 88 pct. af ungdomssanktionerne angår mere end ét forhold, mens det samme gælder for 70 pct. af frihedsstraffene. Samlet set omfatter ungdomssanktionerne i gennemsnit 6 biforhold, hvor det for de ubetingede domme drejer sig om 4 biforhold. Det maksimale antal biforhold er 32 for ungdomssanktionerne, mens antallet er 49 for frihedsstraffene.

5. Tidligere kriminalitet

Med tidligere straffe forstås tiltalefrafald (med eller uden vilkår), bøder, frihedsstraffe, ungdomssanktioner og foranstaltningsdomme.

28 pct. af dem, der er idømt en ungdomssanktion, er ikke tidligere straffet, hvilket gælder for 23 pct. af de unge med en frihedsstraf, jf. tabel 10. Både blandt de ungdomssanktionsdømte og de frihedsstraffede er det cirka halvdelen af de unge, som har mere end én tidligere afgørelse (48 pct. af de

⁶ Sager vedr. vold mod tjenestemand, simpel vold og trusler tæller ikke med som *grovere personfarlig kriminalitet*.

ungdomssanktionsdømte og 54 pct. af de frihedsstraffede.). I gennemsnit har de frihedsstraffede unge været straffet lidt flere gange end de ungdomssanktionsdømte; de ungdomssanktionsdømte har i gennemsnit 1,8 tidligere afgørelser, mens det tilsvarende antal er 2,5 for de unge frihedsstraffede.

Tabel 10. Domme fordelt efter antallet af tidligere afgørelser og straffens art.

	Ungdomssanktion	Frihedsstraf	I alt
Ingen tidligere afgørelser	19	76	95
1 tidl. afgørelse	16	76	92
2-3 tidl. afgørelser	21	85	106
4-5 tidl. afgørelser	10	49	59
Mere end 5 tidl. afgørelser	1	41	42
I alt	67	327	394

Tabel 11 viser, hvilke strafferetlige afgørelser den tidligere kriminalitet har ført til. Særligt omfanget af tidligere ubetingede frihedsstraffe varierer meget mellem de to grupper, idet der er registreret 73 blandt de aktuelt frihedsstraffede mod fem for dem med en ungdomssanktion.

Tabel 11. Domme fordelt efter tidligere afgørelser og straffens art.

	Ungdomssanktion	Frihedsstraf
Ingen tidligere afgørelser	19	76
Tiltalefrafald uden vilkår i alt	2	38
- heraf 1	2	31
2 eller flere	0	7
Tiltalefrafald med vilkår i alt	2	5
- heraf 1	2	5
2 eller flere	0	0
Bøde i alt	39	181
- heraf 1	19	78
2 eller flere	20	103
Betinget dom i alt	31	142
- heraf 1	23	99
2 eller flere	8	43
Ubetinget dom i alt*	5	73
- heraf 1	5	49
2 eller flere	0	24

* Inkluderer også eventuelle foranstaltninger og ungdomssanktioner.

Samlet set må de unge med ungdomssanktion betragtes som mindre kriminelt belastede end de unge, der idømmes en frihedsstraf, hvilket i hvert fald i nogen grad beror på, at dem med frihedsstraf gennemgående er ældre end dem, der idømmes en ungdomssanktion, jf. senere.

6. Alder, køn og etnisk herkomst

6.1. Alder

Som nævnt er det et kriterium for idømmelse af en ungdomssanktion, at den unge på gerningstidspunktet ikke er fyldt 18 år, jf. straffelovens § 74 a. Desuden fremgår det af Ekspertgruppens rapport om ungdomskriminalitet, at en ungdomssanktion som udgangspunkt ikke skal anvendes, hvis den unge på domstidspunktet er fyldt eller forholdsvis kort tid efter fylder 18 år, medmindre den unges personlige forhold taler for det. Dette kan være med til at forklare, at andelen af 17-årige er langt større blandt de unge, der er idømt en frihedsstraf, end blandt de ungdomssanktionsdømte, jf. tabel 12.

Tabel 12. Domme fordelt efter den dømtes alder på gerningstidspunktet og straffens art.⁷

	Ungdomssanktion		Frihedsstraf	
	Antal	Procent	Antal	Procent
15 år	31	46 %	27	8 %
16 år	31	46 %	83	25 %
17 år	5	7 %	217	66 %
I alt	67	100 %	327	100 %

Det ses, at langt de fleste – 93 pct. – af de unge, der er idømt en ungdomssanktion, var 15 eller 16 år på gerningstidspunktet for deres lovovertrædelse. De unge, der blev idømt en frihedsstraf, var derimod lidt ældre, idet 66 pct. var 17 år på gerningstidspunktet. Gennemsnitsalderen på gerningstidspunktet er for ungdomssanktionsgruppen 16,1 år mod 17,1 år for de unge, der er idømt en frihedsstraf.

Desuden var der i 2012 ingen ungdomssanktionsdømte, som var fyldt 18 år på tidspunktet for deres domsafsigelse, hvorimod hele 129 – svarende til knap 40 pct. – af de frihedsstraffede var 18 år eller ældre på tidspunktet for deres dom.

6.2 Køn

Ti af de unge, der i 2012 fik en ungdomssanktion, var piger, mens det tilsvarende antal blandt unge idømt en ubetinget frihedsstraf er 18. Piger udgør et klart mindretal blandt de unge, der mødes med strafferetlige sanktioner, og i særlig grad blandt de unge, der idømmes ubetingede frihedsstraffe er andelen af piger lille, jf. tabel 13. Kun 6 pct. af de frihedsstraffede i 2012 var piger, mens det drejede sig om 15 pct. af de unge, der blev idømt en ungdomssanktion.

⁷ At procentsatserne ikke helt summerer til 100 pct. skyldes afrundinger.

Tabel 13. Domme fordelt efter den dømtes køn og straffens art.

	Ungdomssanktion		Frihedsstraf	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Pige	10	15 %	18	6 %
Dreng	57	85 %	309	94 %
I alt	67	100 %	327	100 %

6.3. Etnisk herkomst

Blandt de unge, der i 2012 blev idømt en ungdomssanktion, er tre ud af fire af dansk oprindelse, jf. tabel 14. Blandt den sidste fjerdedel er der lidt flere efterkommere end indvandrere. For de unge med en frihedsstraf er andelen med dansk oprindelse mindre, nemlig 47 pct. Omkring hver tredje, som blev idømt en frihedsstraf, er efterkommer, mens 13 pct. har indvandrerstatus og 10 pct. er udlændinge uden tilknytning til landet.

Tabel 14. Domme fordelt efter den dømtes herkomst og straffens art.

	Ungdomssanktion		Frihedsstraf	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Dansk oprindelse	50	75 %	152	47 %
Indvandrer	7	10 %	43	13 %
Efterkommer	10	15 %	101	31 %
Udlænding uden tilknytning til Danmark	0	0 %	31	10 %
I alt	67	100 %	327	100 %

Fordelingen mellem unge af dansk herkomst og unge af fremmed herkomst, der er idømt en ungdomssanktion, har forandret sig meget siden 2002, hvor kun 42 pct. var af dansk herkomst.